

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Γ΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Ένα παράδειγμα σεβασμού προς τους γονείς

Τίτλος:

«Ένα παράδειγμα σεβασμού προς τους γονείς»

Συγγραφή: ΕΥΣΤΑΘΙΑ ΛΑΛΙΩΤΟΥ

Εφαρμογή: ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΤΑΤΣΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Ένα παράδειγμα σεβασμού προς τους γονείς

Εφαρμογή σεναρίου

Χρυσούλα Τάτση

Δημιουργία σεναρίου

Ευσταθία Λαλιώτου

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

Τάξη

Γ΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Από 28-04-2014 έως 09-05-2014

Σχολική μονάδα

Γυμνάσιο Αγίου Γεωργίου Θεσσαλονίκης

Διδακτική / θεματική ενότητα

Ενότητα 8^η: Ένα παράδειγμα σεβασμού προς τους γονείς [Λυκούργος, «Κατά Λεωκράτους» 95-96]

Διαθεματικό

Όχι

Εμπλεκόμενα γνωστικά

I. Φιλολογικής Ζώνης

II. Άλλα γνωστικά αντικείμενα

Χρονική διάρκεια

1-6 διδακτικές ώρες

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής .

II. Εικονικός χώρος: διαδίκτυο.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για την υλοποίηση του σεναρίου απαιτείται:

I. Σε επίπεδο υλικοτεχνικής υποδομής:

- α) Η ύπαρξη διαδραστικού πίνακα στην αίθουσα διδασκαλίας ή, εναλλακτικά, προβολικό μηχάνημα που να συνδέεται με φορητό υπολογιστή.
- β) Ύπαρξη εργαστηρίου πληροφορικής με πρόσβαση στο διαδίκτυο ή, εναλλακτικά, η χρήση τεσσάρων τουλάχιστον φορητών υπολογιστών συνδεδεμένων με το διαδίκτυο στην αίθουσα διδασκαλίας.

II. Σε επίπεδο μαθητικών δεξιοτήτων:

- α) Οι μαθητές πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με τη χρήση λογισμικών κειμενογράφου (Word) και την πλοήγηση στο διαδίκτυο. Επιθυμητή είναι και η εξοικείωση με το λογισμικό παρουσιάσεων (PowerPoint).
- β) Οι μαθητές πρέπει να είναι μυημένοι στην ομαδική εργασία αλλά και στη σημασία και στη δημιουργία πολυτροπικού κειμένου. Σε αντίθετη περίπτωση, ο διδάσκων φροντίζει, πριν από την εφαρμογή του σεναρίου, να εξασφαλίσει αυτές τις προϋποθέσεις και να ασκήσει στοιχειωδώς τους μαθητές του.

III. Σε επίπεδο οργάνωσης τάξης:

- α) Ο εκ των προτέρων χωρισμός των μαθητών σε ομάδες. Βασικό κριτήριο συγκρότησης των ομάδων είναι σε κάθε ομάδα να υπάρχει ένας τουλάχιστον μαθητής που να χειρίζεται επαρκώς τον Η/Υ, δηλαδή να πληκτρολογεί με σχετική ευκολία και να γνωρίζει να πλοηγείται στο διαδίκτυο.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

β) Ο διδάσκων, αν το κρίνει απαραίτητο, μπορεί να ορίσει ρόλους για κάθε μέλος των ομάδων, για να διευκολύνει τη συνεργασία των μαθητών: π.χ. χειριστής Η/Υ, συντονιστής, αναγνώστης, γραμματέας, διαμεσολαβητής.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Ευσταθία Λαλιώτου: «Ένα παράδειγμα σεβασμού προς τους γονείς,» Αρχαία Ελληνική Γλώσσα, Γ΄ Γυμνασίου, 2013

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι μαθητές συνεργαζόμενοι σε ομάδες αντλούν υλικό από επιλεγμένες ιστοσελίδες, προκειμένου, μέσω μονοτροπικών ή πολυτροπικών κειμένων, να ανασυνθέσουν το ιστορικό και επικοινωνιακό πλαίσιο του λόγου, να εμβαθύνουν στο θέμα του σεβασμού προς τους γονείς στην αρχαιότητα, να εμπλακούν σε δραστηριότητες σύγκρισης διαφορετικών συμπεριφορών, να προβληματιστούν για το θέμα του σεβασμού προς τους γονείς στη σημερινή κοινωνία. Η ενασχόλησή τους με τις συγκεκριμένες δραστηριότητες θα αποτυπωθεί σε ένα τελικό προϊόν, τη μορφή του οποίου θα επιλέξουν οι ίδιοι, προκειμένου να παρουσιάσουν τις σχέσεις γονιών – παιδιών στην αρχαιότητα και στις μέρες μας.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Επειδή το θέμα των σχέσεων γονιών - παιδιών απασχολεί τους μαθητές στην καθημερινότητά τους, ιδιαίτερα, μάλιστα, τους έφηβους μαθητές μας, το ενδιαφέρον τους μπορεί να αξιοποιηθεί με την εμπλοκή τους σε δραστηριότητες που θα τους

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

επιτρέψουν να προσεγγίσουν ουσιαστικότερα το θέμα και να κάνουν σύγκριση με τα ισχύοντα στη σημερινή πραγματικότητα.

Η παιδαγωγική θεωρία στην οποία εντάσσεται η πρόταση διδασκαλίας είναι αυτή της καθοδηγούμενης ανακάλυψης του Bruner, σε συνδυασμό με τη θεωρία του Vygotsky περί μάθησης μέσω οικοδόμησης της γνώσης από τους ίδιους τους μαθητές. Στο έργο τους βοηθούνται από τη διακριτική υποστήριξη του διδάσκοντος, ο ρόλος του οποίου είναι συνεργατικός και καθοδηγητικός (Vygotsky), αλλά και από τα Φύλλα Εργασίας, ώστε να κατανοήσουν τις εργασίες με τις οποίες θα ασχοληθούν. Εφαρμόζονται οι παιδαγωγικές αρχές της βιωματικότητας, της συνεργατικής μάθησης και της αυτενέργειας. Διαμορφώνουν την ταυτότητά τους αναπτύσσοντας την κρίση τους και την ενεργό συμμετοχή τους στη μαθησιακή διαδικασία, παράγοντας λόγο προφορικό και γραπτό, προσεγγίζοντας και δημιουργώντας πολυτροπικά κείμενα (Cope & Kalantzis, 2000/ Kress & van Leeuwen, 2001).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

- Να κατανοήσουν τη θέση που είχε στην αρχαία ελληνική κοινωνία ο σεβασμός προς τους γονείς.
- Να κατανοήσουν πώς αξίες του παρελθόντος διαφοροποιούνται στη σύγχρονη πραγματικότητα και τους λόγους για τους οποίους συμβαίνει αυτό.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να προβληματιστούν σχετικά με το πώς συγκεκριμένες ιστορικές και επικοινωνιακές περιστάσεις υπαγορεύουν συγκεκριμένες επιλογές για τη δημιουργία ενός ρητορικού λόγου.
- Να κατανοήσουν πώς μια μυθική ιστορία αξιοποιείται σε έναν ρητορικό λόγο και να αξιολογήσουν τη βαρύτητά της ως επιχειρήματος.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Γραμματισμοί

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να εμπλέκονται σε διαδικασίες αναζήτησης πληροφοριών, σύγκρισης, κριτικής επεξεργασίας και επιλογής των καταλληλότερων για τη σύνθεση του δικού τους κειμένου.
- Να συνεκτιμούν το ιστορικό και επικοινωνιακό πλαίσιο, τις γλωσσικές και τις υφολογικές επιλογές του δημιουργού ενός κειμένου, προκειμένου να εκφράζουν αιτιολογημένη κρίση για την αποτελεσματικότητα του κειμένου.
- Να μελετούν ένα κείμενο αποδομώντας το, προκειμένου να προβαίνουν στις κατάλληλες επιλογές για να υπηρετήσουν τις ανάγκες των δικών τους κειμένων.
- Να κατανοήσουν τη σημασία του σχήματος της αντίθεσης σε έναν ρητορικό λόγο και να προσπαθήσουν να το αξιοποιήσουν σε δικό τους αντίστοιχο κείμενο.
- Να ασκηθούν στη δημιουργία πολυτροπικών κειμένων με την αξιοποίηση των ΤΠΕ.
- Να αποκτήσουν δεξιότητες συνεργασίας, λειτουργώντας στο πλαίσιο μιας ομάδας και συνεισφέροντας σε ένα κοινό αποτέλεσμα.
- Να ασκηθούν στην παρουσίαση μιας ομαδικής εργασίας τους ενώπιον των συμμαθητών τους.

Διδακτικές πρακτικές

Με τις διδακτικές πρακτικές του συγκεκριμένου σεναρίου επιδιώκεται οι μαθητές :

- Να ασκηθούν στην κριτική προσέγγιση και αξιοποίηση ψηφιακών πηγών και περιβαλλόντων.
- Να καλλιεργήσουν δεξιότητες συνεργασίας, εφόσον εργάζονται και δημιουργούν στο πλαίσιο ομάδων.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Να αυτενεργήσουν μέσα στο κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο, καθώς αποτελούν ενεργά μέλη ομάδων που επιτελούν συγκεκριμένες εργασίες.
- Να καλλιεργήσουν δεξιότητες παρουσίασης και υποστήριξης των εργασιών τους.
- Να διαμορφώνουν σταδιακά τις στάσεις και τις αξίες τους απέναντι στο θέμα του σεβασμού προς τους γονείς, προσεγγίζοντάς το κριτικά τόσο μέσω των κειμένων της αρχαίας ελληνικής γραμματείας, όσο και διερευνώντας τη σύγχρονη πραγματικότητα.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Συνήθως η ενασχόληση με το κείμενο κάθε ενότητας στην Αρχαία Ελληνική Γλώσσα εστιάζει στη γλωσσική και συντακτική του εξομάλυνση με στόχο τη μετάφρασή του. Περιορίζεται, έτσι, η εμβάθυνση στις ιδέες και τις αξίες που το κείμενο πραγματεύεται, καθώς και ο προβληματισμός για τη θέση τους στη σημερινή πραγματικότητα.

Το συγκεκριμένο σενάριο στοχεύει να λειτουργήσει συμπληρωματικά στην κατανόηση του αρχαίου κειμένου και να βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν ότι ο σεβασμός προς τους γονείς αποτελούσε ύψιστης σημασίας ηθική υποχρέωση στην αρχαία ελληνική κοινωνία, αλλά και να τους ωθήσει να προβληματιστούν σχετικά με το πώς προσεγγίζουμε το θέμα αυτό στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το συγκεκριμένο κείμενο εντάσσεται στη σχολική ύλη. Στη συγκεκριμένη διδακτική πρόταση γίνεται επέκταση της διδασκαλίας (η σημασία του σεβασμού προς τους γονείς στην αρχαία και στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία) και αφιερώνονται επιπλέον διδακτικές ώρες σε σχέση με τα προβλεπόμενα από το Πρόγραμμα Σπουδών ([ΔΕΠΣ - ΑΠΣ](#)).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι μαθητές στο παρόν σενάριο χρησιμοποιούν ΤΠΕ για να εντοπίσουν τις πληροφορίες που χρειάζονται, για να συντάξουν συνεργατικά το κείμενό τους (μονοτροπικό ή πολυτροπικό), αλλά και για να το παρουσιάσουν στους συμμαθητές τους. Αναπτύσσουν, συνεπώς, δεξιότητες χειρισμού του ηλεκτρονικού υπολογιστή, αναζήτησης και αξιολόγησης πληροφοριών από διαδικτυακές πηγές.

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου:

-Ενότητα 11^η: [Ο σεβασμός προς τους γονείς μέλημα του νόμου](#)

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Γ΄ Γυμνασίου:

-Ενότητα 8^η: [Ένα παράδειγμα σεβασμού προς τους γονείς](#)

Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου:

-[Οι Αττικοί ρήτορες](#)

-[Ρητορική: Μέρη της ρητορικής](#)

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Γ΄ Γυμνασίου: Κεφάλαιο 4. [Κοινωνικοί Θεσμοί](#)

Κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Γ΄ Γυμνασίου – Ενότητα 8^η: Ένα παράδειγμα σεβασμού προς τους γονείς - [Παράλληλα κείμενα](#) [«Ελληνικός Πολιτισμός»]: Ιστοχώρος του Γ. Παπαθανασίου – Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο.

Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα [Κέντρο Ελληνική Γλώσσας]:

- [Λυκούργος, «Κατὰ Λεωκράτους» 75 - 82](#) και [83 - 89](#). Στο *Minor Attic Orators II*.

Hyperides, Lycurgus. 1962. Ed. J. O. Burt. Loeb Classical Library. Cambridge, MA: Harvard University Press - London: William Heinemann Ltd.

- Ξενοφών, [«Απομνημονεύματα» 2. 2. 10 - 2. 2. 14](#). Στο *Xenophontis opera omnia* I–V. 1900–21. Ed. E. C. Marchant. Oxford: Clarendon Press.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Ιστοσελίδες

[Ελληνική Βικιπαίδεια](#) [Ελεύθερη Διαδικτυακή Εγκυκλοπαίδεια].

[Google Images](#) [υπηρεσία αναζήτησης εικόνων].

Κεφάλας, Ε. [«Οι Έλληνες για τους γονείς τους»](#), 17/03/2008 [πηγή: «Φιλοσοφούμεν γνησίως τε καί ίκανῶς» - Ιστολόγιο του Ε. Κεφάλα]

[Κλέοβις και Βίτων, 580 π.Χ](#) [πηγή: Αργολική Αρχαική Βιβλιοθήκη Ιστορίας και Πολιτισμού] [05/01/2013]

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Πριν από την εφαρμογή του σεναρίου, προηγήθηκε η ανάγνωση του εισαγωγικού σημειώματος, η γλωσσική εξομάλυνση του κειμένου και η μεταφραστική του απόδοση.

Α΄ Φάση

Οι μαθητές χωρίστηκαν σε ομάδες των τεσσάρων και πέντε ατόμων. Η σύνθεση των ομάδων έγινε ύστερα από επιλογή των ίδιων των μαθητών, με τη διακριτική παρέμβαση του διδάσκοντος, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι σε κάθε ομάδα θα υπάρχει ένας τουλάχιστον μαθητής εξοικειωμένος αρκετά με τους υπολογιστές. Κάθε ομάδα είχε στη διάθεσή της έναν υπολογιστή και σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή (σε συγκεκριμένο φάκελο) τα [Φύλλα Εργασίας](#).

Ομάδα 1^η:

Η πρώτη ομάδα ανέλαβε να ερευνήσει και να ανασυνθέσει το ιστορικό και επικοινωνιακό πλαίσιο του λόγου. Ειδικότερα, αναζήτησε σε συγκεκριμένες ιστοσελίδες που προτείνονται στο Φύλλο Εργασίας το πώς ο Λυκούργος οδηγήθηκε στο να κατηγορήσει το Λεωκράτη, σε ποιες διαστάσεις της πράξης του αποφάσισε να δώσει βαρύτητα για να υποστηρίξει την κατηγορία του και ποια συναισθήματα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

προσδοκούσε να προκαλέσει στους ακροατές του. Στη συνέχεια, αναζήτησε τα μέρη ενός ρητορικού λόγου και εστίασε στο μέρος του λόγου που σχετίζεται με το σεβασμό προς τους γονείς. Αποθήκευσε τις πληροφορίες που κατέγραψε προκειμένου να αξιοποιηθούν τα ευρήματα στη δεύτερη φάση του σεναρίου.

Ομάδα 2^η:

Τα μέλη της ομάδας κλήθηκαν να πλοηγηθούν σε επιλεγμένες ιστοσελίδες, προκειμένου να αντλήσουν υλικό για το θέμα του σεβασμού προς τους γονείς στην αρχαία ελληνική κοινωνία. Αφού μελέτησαν και άλλα παραδείγματα σεβασμού προς τους γονείς κατά την αρχαιότητα, επέλεξαν το παράδειγμα του Κλέοβι και του Βίτωνα προκειμένου να το παρουσιάσουν στους συμμαθητές τους, για να στηρίξουν περισσότερο την επιχειρηματολογία του Λυκούργου.

Ομάδα 3^η:

Τα μέλη της ομάδας κλήθηκαν να πλοηγηθούν σε συγκεκριμένες ιστοσελίδες, προκειμένου να μελετήσουν την ιστορία του Αινεία. Στη συνέχεια, μπόρεσαν να μελετήσουν στο πρωτότυπο και σε δύο μεταφραστικές εκδοχές πώς ο ρήτορας αξιοποιεί, σε άλλο σημείο του λόγου του, τη συμπεριφορά του Κόδρου.

Σκοπός τους ήταν να καταγράψουν τις πληροφορίες και να τις παρουσιάσουν στους συμμαθητές τους, συγκρίνοντας τη συμπεριφορά του Αινεία με αυτή του Λεωκράτη.

Ομάδα 4^η:

Τα μέλη της ομάδας κλήθηκαν να διερευνήσουν το θέμα «Γονείς και παιδιά σήμερα». Δεν συνέταξαν σχετικό ερωτηματολόγιο, όπως προβλέπεται στο αρχικό σενάριο λόγω έλλειψης χρόνου. Ζητήθηκε από τους μαθητές να συλλέξουν υλικό σχετικό με το θέμα κάνοντας ελεύθερη πλοήγηση στο διαδίκτυο και να αξιοποιήσουν τις δικές τους εμπειρίες. Η έρευνα των παιδιών επικεντρώθηκε κυρίως στο θέμα του χάσματος των γενεών στην εποχή μας.

Β' Φάση

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σε αυτή τη φάση, οι μαθητές χωρίστηκαν σε τέσσερις νέες ομάδες, αποτελούμενες από ένα μέλος των προηγούμενων ομάδων. Στόχος ήταν τα μέλη της κάθε ομάδας να έχουν ασχοληθεί με όλα τα Φύλλα Εργασίας, να φέρουν στη νέα ομάδα την εργασία και την εμπειρία τους από την προηγούμενη ομάδα, ώστε όλοι οι μαθητές να έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες όλων των ομάδων. Οι μαθητές εργάστηκαν με [κοινό Φύλλο Εργασίας](#) και στόχος ήταν η κάθε ομάδα να ετοιμάσει μια παρουσίαση με θέμα: «Γονείς και παιδιά: από το παρελθόν στο παρόν». Αφού το κάθε μέλος κατέθεσε το υλικό που έφερε μαζί του από την προηγούμενή του ομαδική εργασία, όλα τα μέλη συνεργάστηκαν, προκειμένου να συναποφασίσουν το «τι» και το «πώς» θα αξιοποιήσουν για τη σύνθεση της παρουσίασής τους. Οι ομάδες δυσκολεύτηκαν να αποτυπώσουν στην εργασία τους τις σχέσεις γονιών και παιδιών στη σύγχρονη εποχή, προτίμησαν να εκφραστούν προφορικά για αυτό το θέμα, ενώ στις παρουσιάσεις τους χρησιμοποίησαν υλικό που βρήκαν σχετικό με το χάσμα των γενεών, ενώ μια ομάδα καθυστέρησε και δεν ολοκλήρωσε την εργασία της.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο Εργασίας 1

- Αναζητήστε πληροφορίες για το ιστορικό και επικοινωνιακό πλαίσιο του λόγου. Ειδικότερα, ερευνήστε το πώς ο Λυκούργος οδηγήθηκε στο να κατηγορήσει τον Λεωκράτη, σε ποιες διαστάσεις της πράξης του αποφάσισε να δώσει βαρύτητα για να υποστηρίξει την κατηγορία του σε συνάρτηση με τα συναισθήματα που προσδοκούσε να προκαλέσει στους ακροατές του.
- Στη συνέχεια, αφού αναζητήσετε και βρείτε τα μέρη ενός ρητορικού λόγου, εστιάστε στο μέρος του λόγου του Λυκούργου το σχετικό με τον σεβασμό προς τους γονείς και εκφράστε την προσωπική σας γνώμη για τη βαρύτητα του αποσπάσματος του σχολικού εγχειριδίου ως επιχειρήματος για την επίτευξη του στόχου του ρήτορα.

Το υλικό που μπορείτε να αξιοποιήσετε:

- [Λυκούργος \(ρήτορας\)](#) («Κατά Λεωκράτους», Μάχη της Χαιρώνειας).
- [Οι Αττικοί ρήτορες](#) από την Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου (στοιχεία για τον Λυκούργο).
- [Ρητορική: Μέρη της ρητορικής](#) από την Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου.
- Λυκούργος, «Κατά Λεωκράτους» [72 - 82](#) και [83 - 89](#). Θα βρείτε ένα εισαγωγικό σημείωμα και αποσπάσματα του λόγου τα οποία προηγούνται του αποσπάσματος από το σχολικό σας εγχειρίδιο και δύο μεταφραστικές εκδοχές για το καθένα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Φύλλο Εργασίας 2:

- Αναζητήστε και άλλο υλικό το οποίο θα μπορούσε ο Λυκούργος να αξιοποιήσει για να στηρίζει το επιχείρημά του ότι ο Λεωκράτης δεν έπραξε το χρέος του απέναντι στους γονείς.

Υλικό για τον σεβασμό προς τους γονείς και τους ηλικιωμένους στην αρχαιότητα μπορείτε να αντλήσετε από τις παρακάτω πηγές:

- [Κλέοβις και Βίτων, 580 π.Χ](#)
- Ξενοφών, [«Απομνημονεύματα» 2. 2. 10 - 2. 2. 14](#): η οφειλόμενη αγάπη προς τους γονείς.
- [Πλάτων, «Νόμοι» 881b-e](#): Ο σεβασμός προς τους γονείς μέλημα του νόμου.
- [Οι Έλληνες για τους γονείς τους.](#)
- [Λυκούργος, «Κατά Λεωκράτους» 95 - 96](#): Ένα παράδειγμα σεβασμού προς τους γονείς (για αξιοποίηση της πράξης των Ακάμαντα και Δημοφώντα).
- [Λυκούργος, «Κατά Λεωκράτους» 75 - 82](#): Ο όρκος των Αθηναίων εφήβων και οι πράξεις του Λεωκράτη – Το παράδειγμα του όρκου πριν από τη μάχη των Πλαταιών.
- [Λυκούργος, «Κατά Λεωκράτους» 83 - 89](#): Η αυτοθυσία του Κόδρου και η συμπεριφορά του Λεωκράτη.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Φύλλο Εργασίας 3: Λεωκράτης και Αινείας

- Εκτός από το σχετικό απόσπασμα του σχολικού βιβλίου, υποθέτουμε ότι ο ρήτορας θέλει να αναφερθεί και στον Αινεία.
- **Λεωκράτης και Αινείας:** Δύο άνδρες, δύο διαφορετικές εποχές, δύο διαφορετικές συμπεριφορές. Και οι δύο, όμως, επέλεξαν μια συμπεριφορά αντίθετη από αυτήν των πολλών. Συγκρίνετε τη συμπεριφορά του Λεωκράτη με αυτή του Αινεία. Σε αυτή τη δραστηριότητα θα σας βοηθήσει να μελετήσετε πώς αξιοποιεί ο Λυκούργος στον λόγο του τη συμπεριφορά του βασιλιά Κόδρου και τη συγκρίνει με αυτήν του Λεωκράτη.

Υλικό για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα μπορείτε να αντλήσετε από τις παρακάτω πηγές:

- [Αινείας](#)
- 8^η Ενότητα - Ένα παράδειγμα σεβασμού προς τους γονείς: [Παράλληλα κείμενα](#)
- [Λυκούργος, «Κατὰ Λεωκράτους» 83 - 89](#): Η αυτοθυσία του Κόδρου και η συμπεριφορά του Λεωκράτη (για να δείτε πώς ο ρήτορας αξιοποιεί στον λόγο του τη συμπεριφορά του Κόδρου και τη συγκρίνει με αυτή του Λεωκράτη).
- Εικονιστικό υλικό στο [Google Images](#) με φράση αναζήτησης “Flight of Aeneas from Troy”.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Φύλλο Εργασίας 4: Γονείς και παιδιά σήμερα

- Αναζητήστε στο διαδίκτυο με ελεύθερη πλοήγηση υλικό σχετικό με τη θέση των γονέων και των ηλικιωμένων στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία, με την αντιμετώπισή τους από τα παιδιά τους και τους νεότερους, τους λόγους που υπαγορεύουν τη συγκεκριμένη αντιμετώπιση.

Ενδεικτικά θέματα προς διερεύνηση: χάσμα γενεών, φυγή από την οικογενειακή εστία, ενδοοικογενειακή βία. Μια πτυχή του κειμένου σας θα μπορούσε να σχετίζεται με τις σχέσεις των εφήβων και των γονιών τους.

Σχετικό υλικό μπορείτε να αντλήσετε από:

- [Το κεφάλαιο 4](#) για τους κοινωνικούς θεσμούς και τον θεσμό της οικογένειας από το σχολικό βιβλίο «Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή» Γ΄ Γυμνασίου.
- Εάν θέλετε, μπορείτε να προβείτε και σε δική σας αναζήτηση ή/και να αξιοποιήσετε λογοτεχνικά έργα που πραγματεύονται το συγκεκριμένο θέμα, να καταθέσετε τις δικές σας εμπειρίες.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Φύλλο Εργασίας 5: Γονείς και παιδιά – Από το παρελθόν στο παρόν

Κοινό για όλες τις ομάδες

- Ετοιμάστε μία παρουσίαση με θέμα «Γονείς και παιδιά: από το παρελθόν στο παρόν».
- Το κάθε μέλος της ομάδας σας φέρνει μαζί του το υλικό και την εργασία από την προηγούμενη ομαδική του δουλειά. Μελετήστε όλες τις εργασίες, το υλικό τους και συναποφασίστε ποιο από το συγκεκριμένο υλικό θα αξιοποιήσετε και πώς θα οργανώσετε την παρουσίασή σας.
- Να αποθηκεύσετε την εργασία σας και να την παρουσιάσετε στην ολομέλεια της τάξης.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

- Θα μπορούσε να αποτελέσει άξονα διερεύνησης του συγκεκριμένου σεναρίου η αντίληψη για τη σχέση θεών και ανθρώπων μόνο στην αρχαιότητα (π.χ. Όμηρος, Ηρόδοτος, τραγικοί) ή με αξιοποίηση του μαθήματος των Θρησκευτικών να διερευνηθεί, στο πλαίσιο της χριστιανικής θρησκείας, η σχέση ανθρώπου και Θεού.
- Με τη ματιά του Λεωκράτη: Ανακαλύπτετε το ημερολόγιο του Λεωκράτη, που αναφέρεται στους λόγους που τον ώθησαν στη φυγή, τις σκέψεις και τα συναισθήματά του, τα διλήμματα που ίσως αντιμετώπισε. Μορφοποιήστε το κείμενό σας, ώστε να αποτυπώνει όλο το παραπάνω κλίμα ή, εναλλακτικά: γράφετε τον λόγο με τον οποίο ο Λεωκράτης υπερασπίστηκε τον εαυτό του στο δικαστήριο και ειδικότερα το σημείο εκείνο όπου προσπαθεί να αντικρούσει το επιχείρημα του Λυκούργου ότι παραβίασε τη σημαντικότερη ηθική υποχρέωση όλων των πολιτών, τον σεβασμό προς τους γονείς.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η δραστηριότητα με τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου κρίνεται απαιτητική από άποψη χρόνου και θα χρειαστεί οι μαθητές να δουλέψουν εκτός σχολείου. Επίσης, η επεξεργασία των δεδομένων απαιτεί γνώσεις που ίσως δε διαθέτουν οι μαθητές, οπότε καλό θα ήταν να ζητηθεί η συνδρομή του καθηγητή Πληροφορικής. Καθώς ο χρόνος ήταν περιορισμένος η συγκεκριμένη δραστηριότητα παραλείφθηκε και αντικαταστάθηκε με σχετική συζήτηση που έγινε στην τάξη.

Οι μαθητές δυσκολεύτηκαν να βρουν υλικό για τις σχέσεις γονιών και παιδιών στη σημερινή εποχή ώστε να το συμπεριλάβουν στις παρουσιάσεις τους και επικεντρώθηκαν κυρίως στο χάσμα των γενεών και όχι τόσο στη στάση των

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

σύγχρονων νέων απέναντι στους γονείς τους, γεγονός που τους δυσκόλεψε σε μια συγκριτική αποτίμηση ανάμεσα σε παρόν και παρελθόν.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Cope, B. & M. Kalantzis (eds). 2000. *Multiliteracies. Literacy Learning and the Design of Social Features*. London: Routledge.

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. «Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης». Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32^{ης} Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ (Ίδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη), 208-222.

http://ins.web.auth.gr/images/MEG_PLIRI/MEG_32_208_222.pdf

Kress, G. & T. van Leeuwen. 2001. *Multimodal Discourse. The Modes and Media of Contemporary Communication*. London: Arnold.

Vygotsky, L. S. 1978. *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge MA: Harvard University Press. [05/01/2013]

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ